

Ändring i produktsäkerhetslagen

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2006/07:48 jämte en motion som väckts med anledning av propositionen. I propositionen föreslås en ändring i 36 § produktsäkerhetslagen (2004:451) som innebär att regeringen får möjlighet att meddela sådana föreskrifter som behövs för att kunna genomföra beslut som Europeiska kommissionen antar med stöd av artikel 13 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet. Lagändringen är avsedd att träda i kraft den 1 maj 2007.

I motionen föreslås ett tillkännagivande om ett förtydligande av det föreslagna bemyndigandets räckvidd.

Utskottet föreslår att riksdagen antar det framlagda lagförslaget och avslår motionen.

I betänkandet finns en reservation.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	4
Ändring i produktsäkerhetslagen	4
Reservation	8
Ändring i produktsäkerhetslagen (mp)	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
Följdmotion	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Ändring i produktsäkerhetslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i produktsäkerhetslagen (2004:451).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:48 och avslår motion 2006/07:C1.

Reservation (mp)

Stockholm den 20 mars 2007

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Jan Ertsborn (fp), Hillevi Larsson (s), Christine Jönsson (m), Yvonne Andersson (kd), Anti Avsan (m), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Jan Lindholm (mp), Eva Sonidsson (s), Maria Lundqvist-Brömster (fp), Camilla Lindberg (fp) och Stefan Wikén (s).

Utskottets överväganden

Ändring i produktsäkerhetslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår en motion med krav på vissa förtydliganden.

Jämför reservation (mp).

Bakgrund

Om Europeiska gemenskapernas kommission får kännedom om att vissa produkter medför en allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet, kan den, enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet, besluta att medlemsstaterna skall vidta tillfälliga åtgärder som syftar till att begränsa dessa produkters utsläppande på marknaden eller fastställa särskilda villkor för detta (artikel 13.1). Kommissionen kan också bl.a. förbjuda att produkterna saluförs eller kräva att produkterna återkallas. Sådana beslut skall som huvudregel vara förenade med exportförbud, och medlemsstaterna skall vidta alla de åtgärder som krävs för att genomföra besluten inom viss tid (artikel 13.4). Produktsäkerhetsdirektivet är genomfört i svensk rätt genom produktsäkerhetslagen (SFS 2004:451, prop. 2003/04:121, bet. LU29, rskr. 241).

Enligt 36 § produktsäkerhetslagen får regeringen meddela föreskrifter om förbud mot att tillhandahålla och exportera en vara, om varan medför allvarlig risk för konsumenters hälsa och säkerhet. Bestämmelsen genomför delvis artikel 13 i produktsäkerhetsdirektivet, men är begränsad till kommissionsbeslut som innebär en förpliktelse att förbjuda en viss typ av farlig vara. Möjligheten att beslut av kommissionen även skulle innehålla andra åtgärder förutsågs inte vid lagens tillkomst. Däremot omfattar bemyndigandet i 36 § även andra fall där det är särskilt angeläget att stoppa en farlig vara, exempelvis när kommissionens eventuella beslut inte kan avvaktas.

Med stöd av artikel 13 beslutade kommissionen den 11 maj 2006 om en förpliktelse för medlemsstaterna att förbjuda att leksaksliknande eller icke barnsäkra tändare släpps ut på marknaden. Vidare ålades medlemsstaterna en skyldighet att uppställa krav på dokumentation av visst slag för att en tändare skall få släppas ut på marknaden. Dokumentationskravet innebär bl.a. att en tillverkare på begäran skall tillhandahålla tillsynsmyndigheterna provningsrapporter som utvisar att tändaren är barnsäker. Om tillverkaren inte tillhandahåller den dokumentation som krävs, skall tändaren dras tillbaka från marknaden. Dokumentationskravet innebär att tillsynsmyndighe-

ternas verksamhet underlättas genom att de inte ställs inför tidskrävande och kostsamma kontroller av att en tändare uppfyller det krav på barnsäkerhet som fastställts i beslutet.

Kommissionens beslut den 11 maj 2006 innebär att medlemsstaterna inom viss tid skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa beslutet. Beslutet gäller i ett år, men förväntas förlängas med ett år i taget. Kommissionen håller för närvarande på att utarbeta ett förslag till ändring av beslutet som innebär att det efter ett visst datum inte längre kommer att vara tillåtet att sälja icke barnsäkra och leksaksliknande tändare till konsumenter.

Propositionen

I propositionen konstaterar regeringen att kommissionsbeslutet i maj 2006 innebär bl.a. att medlemsstaterna ålagts en skyldighet att uppställa krav på dokumentation som visar att en tändare är barnsäker för att den skall få släppas ut på marknaden. Om den dokumentation som krävs inte kan tillhandahållas av tillverkaren, skall tändaren dras tillbaka från marknaden.

Det effektivaste sättet att genomföra beslutet i denna del är, enligt regeringens mening, att meddela generella föreskrifter om krav på dokumentation av visst slag som villkor för utsläppande av vissa tändare på marknaden. Regeringen konstaterar emellertid att bemyndigandet i 36 § produktsäkerhetslagen är begränsat till föreskrifter om förbud mot tillhandahållande och export av viss typ av farlig vara, och bestämmelsen ger inte stöd för att föreskriva om en sådan åtgärd som dokumentation. Ett effektivt genomförande av kommissionens beslut förutsätter således, enligt regeringens mening, att bemyndigandet utvidgas. Det kan heller inte uteslutas att det till följd av framtida kommissionsbeslut kan uppkomma behov av att föreskriva om ytterligare andra slag av åtgärder.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen – efter Lagrådets hörande – en ändring i 36 § produktsäkerhetslagen som innebär att bemyndigandet utvidgas på så sätt att regeringen, utöver nuvarande möjlighet att meddela föreskrifter om förbud, även ges möjlighet att meddela de föreskrifter som behövs för att genomföra beslut som Europeiska gemenskapernas kommission fattar med stöd av artikel 13 i produktsäkerhetsdirektivet.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 maj 2007.

Till grund för det i propositionen framlagda lagförslaget ligger ett inom Regeringskansliet utarbetat utkast till lagrådsremiss. Utkastet har remissbehandlats.

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslaget i *bilaga 2*.

Motionen

I den med anledning av propositionen väckta motionen C1 riktar Jan Lindholm m.fl. (mp) kritik mot att regeringen inte förtydligat det föreslagna bemyndigandets räckvidd. Att förslaget inte innehåller ett allvarlighetsrekvisit i den första delen där den utökade befogenheten ges, innebär,

enligt motionärernas mening, att tolkningen mycket väl i praktiken kan bli ett önskat utökat bemyndigande. Motionärerna anför att det olyckliga med den föreslagna bestämmelsens utformning är att inte någon svensk instans, inte ens regeringen, förfogar över frågan utan att det är EU-kommissionen som styr över bemyndigandets omfattning. Erfarenheten är, menar motionärerna, att svensk lag inte förmår hävda sig gentemot EU, och det rimliga är att regeringen kommer att tänja på ramarna för att efterleva EU-kommissionens beslut så långt det är möjligt. Med det anförda förslår motionärerna ett tillkännagivande om att allvarlighetsrekvisitet ”om varan medför allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet” införs även i första stycket på samma sätt som i det andra stycket i den föreslagna lydelsen av 36 § produktsäkerhetslagen. – Motionsförslaget finns i *bilaga 1*.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening kräver ett effektivt och rationellt genomförande av kommissionsbeslutet i maj 2006 att det nuvarande bemyndigandet i 36 § produktsäkerhetslagen utvidgas, och utskottet delar regeringens bedömning att det effektivaste sättet för ett genomförande är att meddela generella föreskrifter om krav på dokumentation av visst slag som villkor för utsläppande av vissa tändare på marknaden.

I likhet med motionärerna konstaterar utskottet vidare att lagförslaget innebär ett bemyndigande till regeringen som inte innehåller någon annan begränsning än den som kan anses ligga i att det endast kan bli fråga om nödvändiga föreskrifter för att genomföra beslut som kommissionen fattat med stöd av artikel 13 i produktsäkerhetsdirektivet. Bemyndigandet får dock uppenbarligen inte vara vidare än vad som medges enligt regeringsformen.

Av 8 kap. 7 § första stycket 1 regeringsformen följer att regeringen efter bemyndigande i lag genom förordning kan meddela föreskrifter som avser skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa. En förutsättning för att kommissionen skall kunna anta ett beslut med stöd av artikel 13 i produktsäkerhetsdirektivet är just att det föreligger allvarlig risk för konsumenters hälsa och säkerhet. Utskottet kan inte komma till någon annan slutsats än att regeringsformen och produktsäkerhetsdirektivet i denna del står i god samklang. Någon risk för att bemyndigandet i praktiken skulle bli vidare än vad som medges i regeringsformen torde därför knappast föreligga. För det fall ett beslut av kommissionen, såsom befaras av motionärerna, skulle kräva föreskrifter som enligt regeringsformen inte kan ske i annan form än lag kan – som också Lagrådet och regeringen påpekat – bemyndigandet självfallet inte utnyttjas. Att bemyndigandet, som en remissinstans uttalat och som motionärerna hänvisar till, skulle ge regeringen obegränsade möjligheter att föreskriva om allehanda åtgärder, är således inte riktigt. Något tillägg till den föreslagna bestämmelsen i enlighet med motionsönskemålet är, enligt utskottets mening, inte erforderligt.

Därutöver vill utskottet understryka att syftet med den föreslagna lagändringen inte är att ge regeringen en generell utvidgad föreskriftsrätt inom produktsäkerhetsområdet, utan att möjliggöra ett effektivt genomförande av det nu aktuella beslutet och av framtida beslut som kan antas av kommissionen med stöd av produktsäkerhetsdirektivet. Enligt utskottets mening tillgodoser den föreslagna bestämmelsen utan några tillägg eller ändringar väl detta syfte.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motion C1.

Reservation

Ändring i produktsäkerhetslagen (mp)

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:48 och motion 2006/07:C1.

Ställningstagande

Jag anser att det är ytterst viktigt att det finns en tydlig och klar lagstiftning när det gäller en så viktig fråga som konsumenternas hälsa och säkerhet. Om en produkt medför allvarlig risk för konsumenten så måste en medlemsstat i EU kunna stoppa produkten eller kunna vidta begränsningar. Det är min utgångspunkt. Jag är dock förvånad över att regeringen inte tillräckligt förtydligar bemyndigandets räckvidd. Det olyckliga med den föreslagna utformningen av paragrafen är att inte någon svensk instans, inte ens regeringen, råder över frågan, utan det är EU-kommissionen som styr över bemyndigandets omfattning. Argumentet att regeringsformen är överordnad är inte betryggande. Min erfarenhet är att svensk lag inte förmår hävda sig mot EU när det väl gäller.

Med det anförda föreslår jag att allvarlighetsrekvisitet ”om varan medför allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet” införs även i första stycket på samma sätt som i det andra stycket i den föreslagna lydelsen av 36 § produktsäkerhetslagen. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag till förtydligande i enlighet med vad jag nu anför.

Vad jag nu anför bör riksdagen, med bifall till propositionen och motion C1, som sin mening ge regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:48 Ändring i produktsäkerhetslagen:

Riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i produktsäkerhetslagen.

Följdmotion

2006/07:C1 av Jan Lindholm m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av ett förtydligande av bemyndigandets räckvidd.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i produktsäkerhetslagen (2004:451)

Härigenom föreskrivs att 36 § produktsäkerhetslagen (2004:451) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Regeringen får meddela föreskrifter om förbud mot att tillhandahålla och att exportera en viss typ av vara, om varan medför allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet.

Föreslagen lydelse

36 §

Regeringen får meddela *de föreskrifter som behövs för att genomföra beslut som Europeiska gemenskapernas kommission fattar med stöd av artikel 13 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet*¹.

Regeringen får även i andra fall än som anges i första stycket meddela föreskrifter om förbud mot att tillhandahålla och att exportera en viss typ av vara, om varan medför allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2007.

¹ EGT L 11, 15.1.2002, s. 4 (Celex 32001L0095).